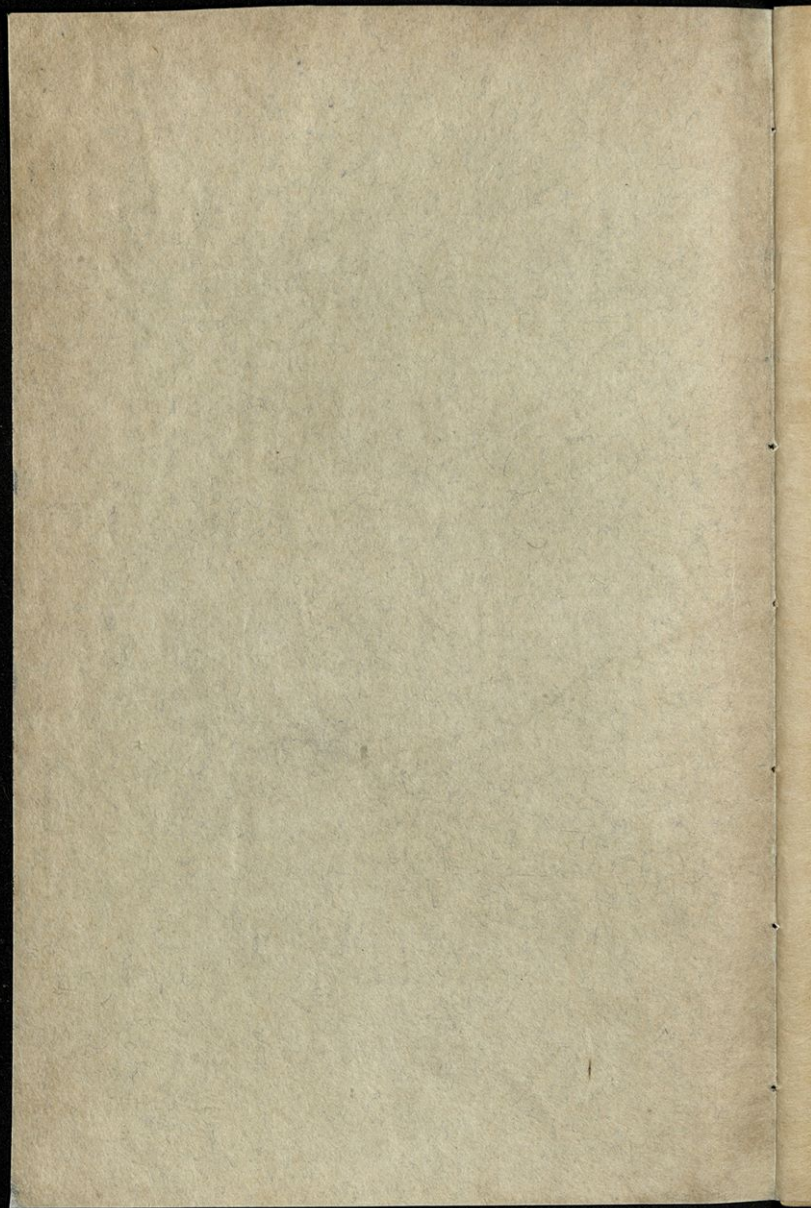

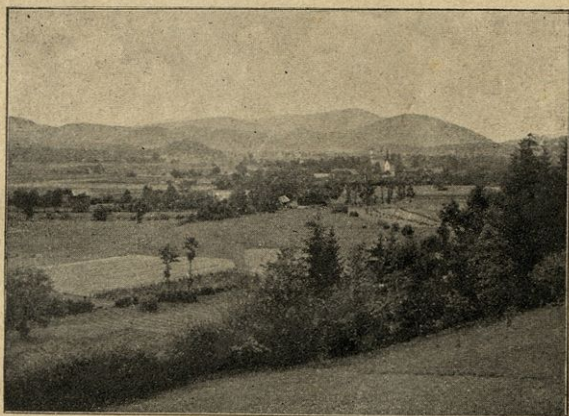
119194

Sv. Martina pri Slovenjem Gradcu veseli dan,

ko se je 5. septembra 1909 blagoslovila njegova podružnica
Sv. Tomaža.

Posvetil poštenim krščanskim prebivalcem starodavne
nadžupnije Svetega Martina Jan. Krst. Vreže.

Pogled iz Golavabuke proti Slovenjemu Gradcu (Sv. Tomaž, Šmartin,
Homec itd.) Fotogr. Jos. Trafenik.

Vsebina: a) nagovor,
b) vrsta dušnih pastirjev pri Sv. Martinu
(1800—1909).

V Mariboru, 1909.

Založil in izdal pisatelj. — Tiskarna sv. Cirila.

119194

Št. 4318.

119194

„Z ozirom na Vašo prošnjo z dne 11. septembra 1909 dovoli kn. šk. ordinariat v smislu apostolske konstitucije „Officiorum ac munerum“ z dne 25. januarja 1897 in papeževe okrožnice „Pascendi Dominici gregis“ z dne 8. septembra 1907 prav rad, da se s tiskom izda in širi rokopis „Sv. Martina pri Slov. Gradcu veseli dan“, ker se v njem ne nahaja nič zoper sveto vero in zoper nravnost.

Priloga se vrne.

Kn. šk. Lavantinski ordinariat v Mariboru, 13. sept. 1909.

† Mihael,
knezoškof.“

F2C 1129 / 1953

a) Nagovor.

„Izvolil in posvetil sem to mesto, da je moje ime ondi na večno in ostanejo moje oči in moje srce ondi vse dni (II. Kron. 7, 16).“

Zvesto spolnjevati svoje stanovske dolžnosti, pridno delati, skrbeti in se truditi za se in za svoje domače, to je naša sveta dolžnost; saj „človek je rojen za delo (Job. 5, 7)“, „lena roka dela revščino, roka močnih pa bogastvo pripravlja . . .; kdor ob žetvi spravlja, je moder sin; kdor pa poleti spi, je otrok sramote (Preg. 10, 4. 5).“ „Ako pa kdo za svoje in zlasti za domače ne skrbi, je vero zatajil in je hujši od nevernika (I. Tim. 5, 8).“ Kdor pridno ne dela in ne izrablja od Boga odločenega časa, bo slišal enkrat strašne besede vsevednega Sodnika: „Hudobni in leni hlapec, vedel si, da žanjem, kjer nisem sejal, in pobiram, kjer nisem razsipaval . . . nepridnega hlapca vržite v vnanjo temo: tam bo jok in škripanje z zobmi (Mat. 25, 26. 30)!“

Čeravno pa je delo in skrb za posvetne reči naša sveta dolžnost, ne smemo pozabiti pred vsem na svojo neumrljivo dušo. Boga spoznavati, ga častiti in moliti ter si tako nebesa služiti, to nam je zapovedano pred vsem. Saj pravi Jezus sam: „Iščite tedaj najprej božje kraljestvo in njegovo pravico in vse to vam bo privrženo (Mat. 6, 23).“ Če tako damo najprej Bogu, kar je božjega (Mat. 22, 19), potem nam tudi Bog rad pomaga pri našem delu in prizadevanju s svojim blagoslovom; saj smo po njegovi podobi vstvarjeni in pred njegovim obličjem neizmerno več vredni, kakor vsaka druga stvar na zemlji, več kakor „ptice pod nebom, ki ne sejejo in ne žanjejo in ne spravljajo v žitnice“, in več kakor lilije na polju, ki tudi ne delajo in ne predejo, pa naš Oče nebeški jih živi in oblači tako, „da še Salamon v vsej svoji časti ni bil tako oblečen, kakor njih ena. Če pa travo na polju, ki danes stoji in se jutri vrže v peč, Bog tako oblači, koliko bolj bo vas (Mat. 6, 24—33)!“

Ta nauk Jezusov vam je znan, ljubi poslušalci, iz sv. evangelja, ki se vam vsako leto prebira štirinajsto pobinkošno nedeljo. Zato se pa tudi celi teden trudite doma in na polju; ko pa pride čas molitve in pa daritve sv. maše, mora pri vas vse težavno delo počivati, da tako za svojo dušo poskrbite in se Bogu priporočite. Še več! Potrudite se tudi radi za polepšanje svojih cerkev, darujete denarja, truda in skrbi za nje, da tako pokažete svojim sosedom, kako ljubite kraj molitve in božje daritve. Tako ste se podstopili popravila in prenovljenja te le cerkve Sv. Tomaža, v kateri smo se zbrali danes. In danes! Delo je dokončano, cerkev ima novo obleko in lep kinč in zato se je za današnji dan priredila tukaj slovesnost, kakor je ta cerkev že dolgo, da, mogoče kar stoji, še ni videla. Zato se veselite vi, ki ste se za to prenovljenje kaj potrudili, veselimo se mi, ki smo sem prihiteli današnjo slavnost pomnoževat.

V večjo proslavo današnjega dne, ko se ta prenovljena cerkev slovesno blagoslovi in ko se pripravljate tudi na blagoslovitev bližnje podružnice Sv. Filipa za prihodnjo nedeljo, izpregovorim kratko besedo o tem, kar ste že preskrbeli in zakaj še naj radi skrbite za svoje cerkve.

I.

Lepa je Mislinjska ali Slovenjegraška dolina: po njej se vije bistra Mislinja in goni mline in žage; njo krasijo lepe hiše in dobro obdelana polja, njo obrobajo lepi griči in hribi ter mogočno gorovje. Ali nje najlepši kinč so premnoge cerkve in kapele, ki dičijo ravnino in najlepše gore. Starodavna šmartinska nadžupnija si jih je posebno veliko postavila in sicer v čast svojemu farnemu patronu sv. Martinu, v proslavo nebes in zemlje kraljice Marije prečiste Device tam gori na prijaznem Homcu, v počesčenje sv. apostolov Andreja, Filipa in Jakopa ter Tomaža, sv. mučenika in viteza Jurja, pa sv. device mučenice Barbare in sv. spokornice Marije Magdalene.

Toda, dragi in blagi kristjani, kaj pomaga mnogo cerkev, če bi pa bila druga bolj zanemarjena kot druga in bi se ljudje ne brigali ne za njih lepoto, ne za njih obiskovanje in spodobno pobožno vedenje v njih! Zapuščene in

zanemarjene cerkve so najžalostnejše znamenje, da se v župniji širi posvetni duh, mlačnost v sv. veri in brezbržnost za Boga. Boljše bi bilo potem, da bi imeli le malo cerkev, pa bi se za te bolj skrbelo! Tega se zavedajo pošteni kristjani povsod in zato si prizadevajo mnogo za olepšavo svojih od prednikov jim izročenih cerkev, ali za prezidavo starih in tudi za postavljanje novih.

To veste tudi vi, prebivalci te obširne nadžupnije in zato tako radi in tako obilno skrbite za lepoto svojih cerkev. Pred vsemi se seveda najbolj potrudite za cerkev Matere božje na Homcu. Pa ravnate tudi čisto prav! Saj Marijo ljubite vsi kot svojo najboljšo mater, na njo se radi ozirate v veselih in žalostnih urah, k njej se zatekate v križih in težavah in marsikateri izmed vas mi zamore sam pričati, da mu je že zares Marija v najhujših težavah pomagala. Zato se ji tudi vi in vaši sosedge iz drugih župnij radi skazujete hvaležne otroke: preskrbeli ste tej cerkvi nove krasne orglje, lepo slikarijo in okusno mašno opravo, kar vse so vam sedanji prem. knez in škof blagoslovili in posvetili leta 1901.

Potem so se pridni župljani, posebno iz občin Legen, Gradiš in Šmartin, po navodilu in prizadevanju skrbnih cerkvenih ključarjev potegnili za prenovitev lepo ležeče cerkve Sv. Jurja in jo tudi dali na novo preslikati, tako da jo je veselje gledati. S ponosom in posebnim veseljem se spominjam slovesne njene blagoslovitve Velikonočni pondeljek leta 1903., ko sem v tako preoblečenem svetišču prvo slovesno sv. mašo služil.

Mnogo se je tudi storilo in preskrbelo za cerkev Sv. Andreja tam doli na Brdah, tako da človek rad stopi v ta ozaljšan božji hram in tam pomoli nekaj Očenašev za blage dobrotnike posebno iz Brd, Dovž in Dobrove. In vsem prebivalcem te nadžupnije se je ravno danes oznanilo, da se bo prihodnjo nedeljo, Sladkega imena Marijinega, obhajala velika slovesnost tu gori med pridnimi Golavabučani, pri Sv. Filipu. Po mnogem trudu in z mnogimi stroški se je tudi ta cerkev okusno popravila in prenovila ter dobila tudi nov oltar. Vse to se bo imenovano nedeljo slovesno blagoslovilo in se bo slovesna služba božja opravila prvokrat v

prenovljenem domu sv. Filipa, odkoder se zavživa prekrasen razgled po celi lepi dolini in po bližnjem in daljnem gorovju.

Blagi dobrotniki so že nekoliko darovali tudi za oddaljeni podružnici sv. Marije Magdalene in sv. Barbare, posebno so se jih spomnili, ko so se imeli ločiti od svojih ljubih in se podati v dolgo večnost. Seveda še ni zadosti za popravo, pa upam, da se že še zglasijo blagohotni prijatelji.

Toda kaj se naj zgodi s Sv. Tomažem, ki je tako bližnji sosed Sv. Martina, v sredi tako lepega, rodovitnega polja, pred nogami mogočnega in bogatega Pohorja? Zdi se mi, da je žaloval in zdihoval, ko ni imel snažne obleke in nobenega kinča, ko so bile stene zunaj in znotraj vmazane in prazne. Gotovo bi mu bili vsi, posebno sosedje radi pomagali, pa nihče si ni upal začeti, ker bi stalo preveč truda, skrbi in potov.

Pa prišel je mlad in za sv. reč navdušen ključar¹ in si je mislil: „Sv. Tomaž v sredi med nami kraljuje in moli za nas, za našo srečo in blagoslov božji doma in na polju, zato mu moramo biti tudi hvaležni! Naši očetje so nam to cerkev z mnogimi žrtvami postavili, mi pa jo moramo vsaj vzdrževati in krasiti!“ Z dovoljenjem in po nasvetu vašega mnogočastitega gospoda nadžupnika, ki so že mnogo storili za olepšavo te in one cerkve in ki so posebno z mnogim trudom in velikim denarnim prispevkom postavili novo župnijsko cerkev Sv. Križa v Poličanah², je začel imenovani mož pobirati darove za popravo in kinčanje te cerkve. Bilo je mnogo potov, prošenj in besed, mnogo skrbi in truda, pa ljudje so radi darovali, kronice so se množile (1223 K, s sporočilom † Valentina Čas, po domače Lužnik vred = 1323 K), delo se je naročilo, kupil se je ta-le lesteneč ali luster³ za 240 K; naročili in plačali so vrli mladeniči to-le krasno zastavo ali bander⁴ s podobama sv. Alojzija in sv. Tomaža;

¹ Franc Rotovnik, po domače Čečovnik v občini Golavabuka.

² Glej: „Spomnite se besed, katere sem Vam govoril! Priložnostni cerkveni govori, ki jih je imel in na svetlo dal Dr. Mihael Napotnik, knez in škof Lavantinski. V Mariboru 1902.“ Stran 246—256.

³ Izdelovatelj Franc Kager, Maribor.

⁴ Čč. Karmeličanke v Mariboru.

zidarju, tesarju in slikarju, za cement, za oltarne prte, pult ali podstavo za mašno knjigo, za ministrantsko obleko itd. se je potrošilo 963 K.

Sedaj je delo dokončano, cerkev prenovljena in lepa, da je veselo v njo stopiti, in za današnjo lepo slovesnost so jo še pridne mladenke te nadžupnije tako vrlo okrasile z mnogoštevilnimi venci in šopki. Z lepimi molitvami in z ginljivimi obredi se je ravnokar z dovoljenjem prečastitega knezoškofijskega ordinariata v Mariboru z dne 3. septembra t. l. po mnogočastitem gospodu nadžupniku blagoslovila, da bodo prošnje in molitve na tem sv. kraju opravljene tem prej in gotoveje vslišane; kajti sedaj na novo veljajo o tej cerkvi besede sv. pisma: „Izvolil in posvetil sem to mesto, da je ondi moje ime na večno in ostanejo moje oči in moje srce ondi vse dni (II. Kron. 7, 16).“

Toliko in to se je storilo do sedaj za to in za druge cerkve šmartinske nadžupnije! Ste pa, vprašam, ste li prav ravnali, ko ste tako za nje skrbeli? Li hočete tudi v prihodnje kaj storiti za svoje cerkve?

II.

Vprašam danes, komu je pač žal, da je kaj žrtvoval za ta hram božji, ali vam, ki ste kaj darovali, ali vam, ki ste toliko skrbeli, hodili nagovarjat in prosit, ali vam, ki ste danes tu sem pohiteli, da ste priče današnjega svetega veselja, ki navdaja sosede te prenovljene cerkve?

Z menoj vred gotovo vsakomu izmed vas srce veselja poskakuje in vsakdo je pripravljen izjaviti: „Še več bom storil, še več bom dal, ko bo treba zopet kje in kaj za cerkev, za čast božjo poskrbeti!“ Posebno vas prosim v tem slovesnem trenutku, da nikar in nikdar ne pozabite na mater vseh teh podružnih cerkev, na svojo nadžupnijsko cerkev Sv. Martina! Krasno leži; samo prenizka je in ima preza-starele in prepriproste oltarje, kakor bi ne bilo treba za tako obsežno pa tudi od Boga blagoslovljeno nadžupnijo. V njej stanuje kralj vseh kraljev, Stvarnik nebes in zemlje in nam deli svoje milosti od tistih dob, kar nas je pri sv. krstu za svoje otroke sprejel, skoz celo življenje, do zadnjega vzdih-ljeja. Vaši dobri očetje in pridne matere so ji postavili

trdno zidovje in visok zvonik, ji pripravili dobre orglje in drugo cerkveno opravo. Pa ko bi vstopili v sredo mej nas in bi jih mi vprašali, jim je li žal, da so toliko storili za svojo cerkev, bi gotovo vsikliknili: „Za čast neskončno lepega in neizmerno dobrotljivega Boga, ki se v tej cerkvi moli in ki tam deli obilne milosti, smo še vse premalo storili!“ Zato se le tudi vi vsak po svojih močeh potrudite za to svoje svetišče, za to svoje sveto središče, v katerem se vspodbujate h krščanskemu življenju!¹

Če za lepoto svojih cerkev skrbite, skrbite za se in za svoje domače, skrbite za svojo časno, zemeljsko domačijo in za svoje duše večni dom. Kako to?

1. Lepa cerkev je čast za domači kraj in za domačine! In kdo bi se ne ogreval za mili svoj domači kraj, za svoje domovine čast, za kraj, kjer mu je tekla zibeljka, kjer ga je vodila dobra materina roka in učila modra očetova beseda, kjer „rož'ce domače najlepše cvetó in ptički domači najslajše pojó; prijatli domači so mil'ga srca, ljubezen, zvestoba sta pač le doma. . . V domači gomili se spava sladkó, mi bratci, sestrice rahljajo zemljo.“² Ta ljubezen do domovine se opeva v lepih verzih p. st. „Kdor ima srce, zna za dom solzé, za slovenske domovine raj. Za njo ves živi, za njo hrepeni, njo, le njo bi ljubil vekomaj!“³ „Ljubo doma, kdor ga pozna, pregovor stari že pravi; torej, moj dom, ljubil te bom, doklér v grob smrt me ne spravi. . . Lepšega ni, kakor si ti za-me, nikjer več na sveti; ti me rediš, ti me živiš, za te pripravljen sem vmreti.“⁴ Če pa mora človek prebivati v tujem kraju, se mu večkrat godi kakor onemu, ki je vzdihoval: „Tudi tukaj solnce sije kakor v domovini mili, vendar duh domov mi sili, le za dom mi srce bije! Tudi tukaj travca klije, cvetka nežna se razcveta, a za dom je duša vneta, le za dom mi srce bije! Tudi tu se potok vije skoz zelene mi livade, a vse to mi ne dopade, le za

¹ Od leta 1901 do danes se je v to svrho sicer že nabralo 7000 K. ter navozilo precej opeke in apna.

² Andrej Praprotnik: Moj dom.

³ Bl. Potočnik: Ljubezen domovine.

⁴ Val. Kurnik.

dom mi srce bije. Razun moje domačije ni mi dragega bolj kraja, niti vrta niti gaja, le za dom mi srce bije. Če me tudi grob pokrije in ne dojdem v kraje svoje, zvon mrtvaški naj zapoje, da za dom mi srce bije.“¹ . . . „Zato pa zvon le zvoni mi, na tuji zemlji doni mi, večerni zvon z visokih lin, le vzbujaj mi na dom spomin!“² Domovina tedaj vzbuja najslajša čutila, pa tudi zasluži, da se zanjo stori, kar se da.

Zato le lepo obdelujte, kmetje, gospodarji, svoja polja! Kdor koli bo prišel v ta kraj, vas bo hvalil, da so tukaj modri in pridni gospodarji. Le skrbite, gospodinje, za snago in lepoto svojih hiš, da jih bodo domači veseli in da bodo tujci spoznali vašo ljubezen do doma. Predvsem pa skrbite, da bodo vaše cerkve lepe in snažne, in morali bodo vsi spoznati in priznati, da tu prebiva vrl krščanski rod, ki ljubi svojega Boga in zavoljo njega tudi lepoto hiše božje.

Če skrbite za lepe cerkve, se skazete hvaležne svojim očetom in materam, ki so vam jih postavili kot stalen ali trajen spomin svoje pobožnosti in pa ljubezni do vas, ker so vam z njimi te kraje tako olepšali; s tem pa tudi vi zapustite svojim sinovom in hčeram najlepši spomin, da ste bili za vse dobro vneti, Bogu vdani in pobožni, sv. cerkvi zvesti kristjani, in jih resnobno opominjate, naj tudi oni zvesti ostanejo sv. veri svojih očetov, zvesti sv. cerkvi, ki jih ima učiti in voditi proti sv. nebesom. Dokler bodo lepo skrbeli za svoje cerkve, bodo gotovo tudi zvesto služili ljubemu Bogu in se bodo hvaležno in s ponosom spominjali vaših nevmrljivih duš, ko že od vaših teles ne bo drugega kot prah in pepel.

2. α) Toda ta skrb za zemeljsko domačijo še ni zadosti močna, da bi vas silila k tako velikemu in požrtvovalnemu veselju do lepe cerkve — večja in močnejša je še vaša skrb za večno veselo domačijo vaše edine duše. Saj vemo, da le kratko časa trpi, kar za ta svet in za svoje telo storimo; pride nesreča, pa nam ves trud in vse prizadevanje pokonča, in pride bleda smrt, pa nam pobere, kar nam je bilo na zemlji najljubšega. Kar pa za dušo storimo

¹ A. Bezenšek: Hrepenenje po domovini.

² A. Funtek: O mraku.

in v čast božjo, to ostane v bukvah življenja zapisano, to gre za nami tudi tje prek groba, stopi z nami pred vsevednega in večnega Sodnika ter nas tam izdatno podpira in odpira nam vrata nebeška.

To veste vsi, mili poslušalci, in zato tudi radi skrbite za kraj, kjer se vas to uči, za lepoto hiše božje. O le skrbite, da ostane vselej med vami živa prava vera Jezusova (I. Kor. 6, 13), da se zvesto držite sv. nauka, ki se vam oznanja v vaših cerkvah, kajti brez tega nauka, brez te vere je „nemogoče Bogu dopadati. Zakaj kdor hoče k Bogu pristopiti, mora verovati, da je, in da je tistim, ki ga iščejo, plačnik (Hebr. 11, 6).“ In „zmaga, ki premaga svet, je naša vera (I. Jan. 5, 4)“.

β) Ta sv. vera nas uči, da je Bog pravični sodnik, ki dobro plačuje in hudo kaznuje natanko, kakor si je kdo zaslužil, nas uči, da pride za vsakega izmed nas dan in ura, ko bo treba vse odložiti in dati račun, in da se potem začne za pravične in poštene večno nepopisljivo veselje pri Bogu, za hudobne pa večna žalost in trpljenje v kraju pogubljenih. Te nauke slišite v svojih cerkvah in jih živo verujete, pa tudi trdno zaupate, da se vam bo ves vaš trud in vse vaše trpljenje, vsa vaša skrb in žrtvovanje za čast božjo tisočero povrnilo in spremenilo v večno veselje. To krščansko upanje vas povzdiguje nad zemljo in vas zanese v višine, da lahko govorite s sv. Pavlom: „Naše življenje je v nebesih (Filiplj. 3, 20).“ To upanje tolaži v vseh nadlogah in težavah, ker vam kaže plačilo v raju, to upanje vas tolaži pri (odprtem) grobu in še daleč tje čez grob, ker vam kaže zoro, oznanjujočo večno veseli dan . . . Čim večje je to upanje, tem svetejše in popolnejše je tudi naše življenje. Zakaj čim bolj mislimo na nebesa, tem bolj hrepenimo po njih, tem zvestejše služimo Bogu, tem mirnejše prenašamo stiske in težkoče, vedoč, da posvetne težave niso v nobeni primeri s sladkostmi, ki nas čakajo v nebesih. Bodite torej, predragi v Gospodu, stanovitni v tem upanju, bodite neomahljivi in nepremični v tej božji čednosti.¹

¹ „Govori o raznih cerkvenih slovesnostih v Čadramu. Izdal dr. Mihael Napotnik, knez in škof Lavantinski. V Mariboru 1900. Založil pisatelj.“ Str. 70.

To veselo upanje vam v cerkvi namestniki božji priporočajo in, da bi vas nikdar ne minilo ali zapustilo, vas tudi k molitvi napeljujejo, ki je najizdatnejši pripomoček, da ostane živa vera in trdno zaupanje. Čim lepša pa je cerkev, tem lepše se da tudi moliti v njej in zato imajo drugič prav, ki za lepoto hiše božje skrbijo in za njo mnogokaj storijo.

7) Krona vseh čednosti pa, s katerimi se Bogu najbolj prikupimo, je srčna ljubezen. Saj pravi poznavatelj božje ljubezni: „Zdaj pa ostanejo vera, upanje in ljubezen, te tri; pa največja med njimi je ljubezen (I. Kor. 13, 13)“. Bog nas neizmerno in neskončno ljubi. Zato nas je postavil le malo pod angelje in nas je s slavo in častjo ovenčal ter nas postavil nad dela svojih rok, nam je podvrget vse: ovce in govedo sploh vse, vrh tega tudi živali na polju, ptice pod nebom in ribe v morju, ki se sprehajajo po stezah morja (Ps. 8, 6—9). Tako nas „je ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina, da, kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje (Jan. 3, 16, 17).“ „Ljubimo tedaj (tudi) mi Boga, ker nas je on prej ljubil (Jan. 4, 19)!“ To ljubezen pa Bog tudi zopet in zopet naravnost terja od nas, ko nam zapoveduje med drugim: „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca in iz vse svoje duše in iz vse svoje misli (Mat. 22, 37)!“ Tudi v nebesih bo enkrat naše najslajše opravilo Boga gledati in ga ljubiti bolj in bolj. V tej ljubezni božji se moramo že sedaj na zemlji vaditi in jo kazati posebno s tem, da zapovedi božje zvesto spolnujemo, ravnaoč se po naročilu: „Ljubi tedaj Gospoda svojega Boga, in spolnuj njegove zapovedi (V. Moz. 11, 1)!“ „Kdor moje zapovedi ima in jih spolnjuje, ta je, ki me ljubi. Kdor pa mene ljubi, bo ljubljen od mojega Očeta, in jaz ga bom ljubil in se mu bom . . razodel (Jan. 14, 21).“

Glejte, dragi poslušalci, te le krščanske ljubezni se zopet v cerkvi učite in imate tedaj v tretje prav, da iz hvaležnosti lepo skrbite za svoje cerkve.

Živa vera, trdno zaupanje in srčna ljubezen so tri najpotrebnejše reči na potu v nebesa. Ker se nam v cerkvi na srce polagajo, vtrjujejo in vžigajo, za to pač po vsej pravici trdim, da le za svojo dušo skrbimo, če se pobrigamo za

svojih cerkev lepoto. In ta misel je tudi vas navduševala, da ste žrtvovali marsikaj za to-le prenovljeno cerkev, in to prepričanje nas tudi pri današnji slovesni blagoslovitvi z veseljem napolnjuje.

Le eno vprašanje me še nadleguje, vprašanje, zakaj se ta slovesnost in pa slovesnost blagoslovljenja prenovljene cerkve Sv. Filipa ni že prej praznovala, ampak se je nalašč na mesec september odložila?

Vzrok je dvojni jubilej Lavantinske škofije, ki se ima ravno ta mesec obhajati.

Naša lepa škofija obsega sedaj ves Spodnji Štajer in se razteza od Mure do Save, od Koroške in Kranjske meje tje doli do Hrvatske in Ogrske. Sedež knezoškofijski nahaja se približno v sredini, namreč v Mariboru. Tje lahko pridejo verniki od vseh strani, odtam lahko pohitijo višji pastir v vsako še tako skrito župnijo posvečevat, blagoslavljat, podučevat, milosti Sv. Duha delit. Pa vselej ni bilo tako. Škofija je na Štajerskem segala le do Drave in je imela tudi mnogo župnij po Koroškem; knezoškofijski sedež pa je bil skoraj na severnem koncu razkosane škofije, namreč v Št. Andražu v Labudski dolini. Verniki niso mogli lahko priti do svojega apostolov-namestnika, ne višji pastir pohiteti med svoje verne ovčice. Že leta 1785. so se začeli pogajati za boljše uravnanje mej naše škofije in za premestitev knezoškofjega sedeža, pa še le 26. oktob. 1856 so zamogli cesar Franc Jožef I., 20. majnika 1857 pa papež Pij IX. dovoliti, da se meje spremenijo in sedež v Maribor prestavi; in dne 4. septembra leta 1859 t. j. Angeljsko nedeljo so zasedli svoj nov prestol v Mariboru za čast božjo in zveličanje duš toliko vneti knez in škof nesmrtnega spomina Anton Martin Slomšek, ki so za svojega škofovanja (1846—1862) posvetili in blagoslovili nad dvajset novih ali prenovljenih cerkev. S včerajšnjim dnem je tedaj preteklo ravno petdeset let, odkar imamo svojega nadpastirja v svoji sredini in smo se popolnoma ločili od Koroške. To je gotovo lep povod, za današnjo tukajšnjo slovesnost, pa tudi prvi vzrok da iz dna srca zapojemo „Te Deum laudamus!“ „Tebe Bog mi hvalimo!“¹

¹ Tako je zaukazano to nedeljo obhajati. Glej: Cerkveni zaukaznik za Lavantinsko škofijo. III. Nr. 608. 24. feb. 1909

Pa še drug vzrok ali povod imamo za to zahvalnico in za lepe slovesnosti današnjega dne in prihodnje nedelje. Naši škofiji, ki šteje po izkazu 1909. leta 521.896 vernikov, 504 duhovnikov in 675 cerkev in kapel, je neizprosna smrt pobrala milega nadpastirja Jakoba Maksimilijana dne 28. junija 1889. in je bila sirota, dokler ni dobila naslednika. Dne 27. septembra 1889. so pa bili knezo-škofom lavantinskim imenovani, 27. oktobra posvečeni in 17. novembra intronizirani ali slovesno vstoličeni sedanji Lavantinsko cerkev slavno in srečno vladajoči knez in škof dr. Mihael Napotnik. Tedaj poteče s tem mesecem ravno dvajset let njihovega težavnega pa rodovitnega vladikovanja. Kar so storili v teh letih za versko probujo svoje obširne škofije, kako navdušene in navduševalne pastirske liste vam pošiljali,¹ kako navdušeno v vseh delih te vladikovine besedo božjo oznanjevali, s kako svetim veseljem hiteli zdaj tje, zdaj tje, da opominjajo, svarijo, vspodbujajo in pohvalijo, da tu oltar, tam kapelo, tam cerkev, zvonove itd. posvetijo, vam je vsaj nekoliko znano in mi ni treba pa tudi ne mogoče tukaj posebe naštevati. Opomnim pa vas na vse to in tudi na dvajsetletnico, da tem pobožnejše in presrčneje prosite in molite za svojega nevtrudnega nadpastirja, premilostnega kneza in škofa in da zamoremo še bolj vpoštevati današnjo in prihodnje nedelje slovesnost.

Sklenem in izrečem v imenu župljanov spodobno zahvalo vsem, ki so si količkaj prizadevali za prenovitev te cerkve in cerkve Sv. Filipa ter za prireditev današnje lepe slovesnosti, pa prosim, da tudi z naprej skrbite prav pridno za svoje cerkve in s tem za svoj časn dom ter za svoje duše krasno nebeško domačijo. Spodobi se tudi spoštljiva zahvala velečastitim gospodom,² ki so z veseljem tu sem prihiteli, da pomagajo proslavljati današnji dan in se z vami radovati v sv. veselju.

¹ Pastirski listi. Spisal, zbral in priobčil Dr. Mihael Napotnik, knezoškof Lavantinski. V Mariboru, 1907. 786 strani.

² Razven domačih gg. dušnih pastirjev nadžupnika in kn. šk. duh. svetovalca J. Lenart in vikarja Franc Letonja še g. župnik Sv. Miklavža Franc Vračun in g. kn. šk. uradnik, bivši tukajšnji kaplan J. Trafenik.

Sv. Tomaž le prosi za nas vse, da ohranimo pravo živo vero, da se Boga držimo s trdnim upanjem in mu vedno zvesto služimo ter tako sveto srčno ljubezen skazujemo! Amen.

b) Vrsta dušnih pastirjev (nadžupnikov in kaplanov) nadžupnije Sv. Martina pri Slovenjem Gradcu od leta 1800 do 1909.

A. Nadžupniki: Franc Ruprecht, 1798—1820; Tomaž Koren, provizor, 1820 do 22. aprila 1822; Matej Mamekovič, 23. aprila 1821 do 15. maja 1829; Anton Vanič, provizor, 21. maja 1829 do 23. aprila 1830; Anton Terkuč, 23. aprila 1830 do 14. okt. 1841; Franc Kežman, provizor, 15. okt. 1841 do 23. avgusta 1842; Janez Grašič, 24. avgusta 1842 do 24. marca 1843; Franc Kežman, provizor, 24. marca 1843 do 25. avgusta 1843; Franc Seraf Novak, 26. avgusta 1843, dekan 4. aprila 1855 do 1. februarija 1872; Franc Smerečnik, provizor, 3. februarija 1872 do 31. jul. 1872; Urban Dietrich, 1. avgusta 1872, dekan 2. junija 1879 do 28. junija 1885; Jožef Rostaher, provizor, 29. junija 1885 do 5. oktobra 1885; Dr. Jožef Schutz, nadžupnik in dekan 5. oktobra 1885 do 14. junija 1900; Mihael Šket, provizor, 15. junija 1900 do 15. novembra 1900; Janez Lenart, 16. novembra 1900 —.

B. Kaplani: M. Lesjak, 1797—1800; Jožef Smereker, 1798—1800; Jurij Kovačič, 1800—1802; Janez Pancer, 1800—1801; Matej Kajfež, 1801—1802; Anton Gulterer, 1802—1803; Franc Krovat, 1804; Jožef Kaufman, 1802—1806; Janez Satomi, 1802—1804; Franc Kovač, 1804—1805; Mih. Rabič, 1805—1806; Jakob Podjed, 1806—1808; Janez Mesiner, 1806—1810; Jožef Lipold, april 1808 do september 1808; N. Oblak, 1808—1809; Andrej Grošl, 1809—1812; Franc Lipold, 1810—1813; Franc Kalkgruber, 1812—1813; Tomaž Koren, 1813—1821; Jožef Pagon, 1813—1819; Jožef Mušič, 1819—1823; Janez Kočevar, 1823—1825; Vincenc Žitnik, 1825—1827; Franc Juvančič, 29. oktobra 1825 do 10. decembra 1825; Šimon Kramer, 1826—1828; Kajetan

Schwarzl, 1828—1829; Anton Vanič, 29. aprila 1829 do 21. maja 1829; Andrej Sirk, 1829—1830; Anton Vanič, 1830—1831; Andrej Trobiš, 1831—1834; Jožef Redlein, 1831—1832; Friderik Wolfhard, 1832—1833; Rafael Vegund, 1833—1835; Janez Kalin, 1834—1838; Jožef Zabukošek, 1835—1836; Jožef Hašnik, 1836—1838; Janez Šmon, 1838—1841; Karl Jaklič, 1839—1844; Franc Kežman, 23. septembra 1841 do 15. oktobra 1841; Franc Kežman 1842—1843; Anton Kalan, 1843—1846; Franc Kežman, 26. avgusta 1843 do 10. septembra 1843; Ferdinand Puher, 1844—1846; Anton Križan, 1846—1847; Jožef Altman, 1846—1849; Martin Šlander, 1847—1849; Anton Dvoršek, 24. aprila 1849 do 9. septembra 1849; Martin Sevnik, 1849—1850; Karl Gajšek, 1850—1851; Martin Grobelnik, 18. septembra 1850 do 30. novembra 1850; Andrej Korošec, 1850—1853; Jožef Premož, 1851—1852; Jožef Žehel, 1852—1856; Anton Oliban, 1853—1856; Mihael Urban, 1856—1861; Matej Pogelšek, 1856—1857; Franc Arnuš, 1857—1859; Janez Sorko, 1859—1862; Jurij Koželj, 1861—1866; Andrej Urek, 1862—1868; Anton Žičkar, 1866—1867. (Do sem vsi rajni.)

Anton Merkuš, 1867—1868; Simon Gaberc, 1868; † Blaž Cilenšek, 1868—1870; Franc Smerečnik, 1869—1872; † Matija Fideršek, 1870—1873; Franc Smerečnik, 1. avgusta 1872 do 19. avgusta 1872; † Franc Brelih, 1872—1873; Vincenc Kolar, 1873—1874; † Jožef Sorglehner, 1873—1877; Franc Dovnik, 1874—1875; † Janez Jakopina, 1876—1877; † Janez Nedeljko, 1877—1881; Jan. Govedič, 1880—1884; † Jožef Muha, 1883—1886; Jožef Roštaher, 1884—1886; † Anton Petek, 1886—1888; † Jurij Purgaj, 1887—1890; Jakob Kitak, 29. avgusta 1888 do 3. oktobra 1888; Janez K. Vreže (II. kaplan), 8. julija 1889 do 20. marca 1890; (I. kaplan), 20. marca 1890 do 30. aprila 1891; † Franc Murkovič, 1891—1892; Anton Zavadil, 1891—1892; Janez Kapler, 1892—1893; Anton Horjak, 1892—1895; Anton Mojžišek, 1893—1897; Jož. Trafenik, 1895—1896; Matija Stoklas, 5. avgusta 1896 do 27. oktobra 1896; Anton Drogenik, 1896—1897; Friderik Repolusk, 30. maja 1897 do 24. septembra 1897; Matija Zemljčič, 1897—1898; Mihael Šket, 1897—1902; Valentin Vogrinc, 1898—1901; Mihael

Šket, 1900—1902; Janez Jelšnik, 1902—1903; Janez Kansky, 1902—1905; Maks Ocvirk, 1905—1908; Ant. Berk, 1905—1907; Anton Srebre, 1. oktobra 1908 do 1. maja 1909; Franc Letonja, 1. septembra 1908.

